

Gotlandsboken bland Lindblads hembygdsböcker består av ett sjuttiofem smärre uppsatser, samlade under fem avdelningar: Hav och strand, Åker och näring, Samfärdsel, industri och hushåll, Kultur och samhälle samt Saga och hävd. Utgivaren har i huvudsak öst ur den rika guta-litteraturen och åstadkommit en fyllig bild av det både i fråga om natur och kultur så växlande och egenartade landskapet.

Att i sammandrag ge en föreställning av denna Gotlandsbok låter sig ej här göra. Utg. har av allt att döma åstadkommit ett gott urval, och då boken är väl illustrerad, utgör den, så vitt en fastlänning kan döma, en utmärkt lektyr för den publik, den är avsedd för. Att den är det för även icke-gutar torde vara säkert; för dessa finnas översättningar av de gotländska ord, som i skrift te sig väl så främmande.

Einar Teiling

Henr. Munthe, J. E. Hede och L. von Post. Gotlands geologi. 130 sid. med 74 fig. och 9 tavlor. Sv. Geol. Unders. ser. C, N:o 331, pris 3 kr.

Det är en slump, som ser ut som en tanke, att samtidigt med förut nämnda bok Sv. geol. unders. utgivit en översikt av Gotlands geologi. Detta arbete har skrivits av gutasonen, prof. Henr. Munthe med biträde av dr. J. E. Hede, som behandlar silurberggrundens svårutredda lagringsförhållanden, samt statsgeologen L. von Post, som skrivit det omfattande kapitlet om myrar, träsk och vätar.

Gotlänningarna äro att lyckönska till detta enastående bidrag till landskapsbeskrivningen, då det behandlar förhållanden, varom närmare underrättelser äro så svåråtkomliga för lekmanen. I samband med kapitlet om de lösa jordlagren ha även de arkeologiska fyndens viktigare typer och kronologi berörts. För Gotlands lärarkår utgör arbetet ett mer än tillfredsställande kompendium för att få en översikt av hembygdslärans grundvalar och för geografer överhuvud taget är särskilt den kvartära historien ett skematiskt enkelt fall av Östersjöns senkvartära historia. Utsökta bilder av fossil och typiska landskap samt kartor och diagram tillfredsställa högt drivna krav på åskådlighet.

Einar Teiling.

K. Arv. Hagström, Lärobok i handelsräkning I. (Uppsala, J. A. Lindblad, 112 sid., h. 1: 25, kart. 1: 50.)

Läroboken består, naturligt nog, väsentligen i övningsexempel, föregångna av kortfattade anvisningar. Början göres med

de 4 räknesätten i hela tal och bråk, varvid vikt lägges på sifferräkningens kompendiösa anordning och användning av en del förenklingar; exempelvis direkt uppskrivning av en multiplikation med 11. För subtraktion rekommenderas utfyllnings- eller kompletteringsmetoden, som t. ex. användes när man »får tillbaks» på en sedel i en butik; i nära överensstämmelse därmed tillhålls eleven att vid division endast skriva upp kvotsiffror och rester, såsom i franska skolor är brukligt. Under multiplikation anföres nioprovet; härpå tillägges: »*Märk!* Innan man ger svaret på en räkneuppgift, bör man alltid genom överslagsberäkning kontrollera, att det vunna resultatet är *rimligt.*» Satsen rekommenderas till inpräntning även hos eleverna vid de allmänna läroverken. I övrigt är boken inom sitt begränsade Gebiet för vidlyftig för att oförändrad läggas till grund för den korta kurs i handelslära, som kan inrymmas i realskolans avslutningsklass; den innehåller exempelvis massvis av reduktioner mellan svenskt och engelskt mynt, mått, mål och vikt. Vilket ej hindrar, att både övningsexempel och anvisningar och förklaringar nog kunna komma till användning inom realskolan. Sid. 61—64 ägnas åt sifferekvationer; därförut betecknas den sökta med ett frågetecken. Nog skulle det för mina ögon ta sig bättre ut, om även där antecipationsvis sattes bokstaven x ; boken är ju i alla fall ej avsedd för småbarn. — Anvisningen till procenträkning (sid. 40) »6 procent av 100 kr. = 6 hundra delar av 100 kr.» är väl tautologisk. E. S.

Oskar Klein, Vad vi veta om ljuset II. (Sthlm, Natur och kultur, 132 sid., häft. 2: 25.)

Ett intressant och egendomligt försök att framställa teoretisk optik med mycket små matematiska hjälpmedel. De gå algebraiskt ej utöver pytagoretiska satsen, mer än på ett ställe (sid. 235), där förf. använder satsen, att ett sådant uttryck som $\sqrt{a^2 + e^2}$, under förutsättning att e är mycket litet i jämförelse med a , kan utbytas mot $a + \frac{e^2}{2a}$. I övrigt kommer förf. fram medels resonemang, understödda av geometriska konstruktioner. Man kan förstå vilka svårigheter detta innebär av ett exempel: förf. ger i inledningen en god överblick av fourier'ska serier, utan att förutsätta kännedom om trigonometrins element. Över huvud står hoken, trots de ringa matematiska förutsättningarna, på ett vetenskapligt vida högre plan än våra vanliga skolböcker i ämnet. Förf. kan nog sägas med glans ha löst sin svåra uppgift, men